N°. 262. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Donderdag 3 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Luidens de Brusselsche bladen zal er in de aanstaande zitting der Belgische wetgevende kamers eene wet ter regeling van de traktementen der geestelijken worden voorgedragen, waarbij dezelve allen op een' gelijken voet zouden worden gebragt. Bij het konkordaat onder Napoleon gesloten, was namelijk bepaald, dat de vervulling van een aantal parochyen op het voorstel of de bekrachtiging der burgerlijke autoriteit zoude geschieden; de zoodanige geestelijken werden voor een deel als burgerlijke ambtenaren beschouwd, legden den eed af, genoten een hooger traktement en hadden eenigermate toezigt over hunne ambtgenooten die alleen door den bisschop werden aangesteld; thans, nu de burgerlijke autoriteit niet in het minst in de benoeming van pastoors tusschenbeide komt, wil men ook het onderscheid van traktement doen vervallen. Eene andere kwestie die zich hierbij opdoet betreft de inamovibiliteit; of namelijk de bisschop het regt heeft, naar zijn goedvinden alleen, een pastoor te verplaatsen, te schorsen af te ontzetten, of dat hij zich daarbij aan zekere instructien heeft te houden en naar het canoniek regt zich te gedragen. De gevoelens zijn hieromtrent zeer verdeeld, en men verwacht dienovolgens dat de beide onderhavige punten bij de behandeling der wet tot levendige discussien zullen aanleiding geven.

— Uit Antwerpen beklaagt men zich, dat wat men ook aangekondigd hebbe van conferentien over de gedeeltelijke digting van den polder van Lillo, tot heden daartoe nog geen hand aan het werk geslagen is, en de ongelukkige polderbewoners steeds in denzelfden toestand blijven verkeeren.

— Uit hoofde van het feest van Allerheiligen is er heden te Antwerpen geen beurs gehouden.

In de parijsche bladen die wij heden avond ontvangen vinden wij nog de volgende telegrafische depeche door het ministerieel avondblad la Charte gegeven:

» Bayonne 27 October.

» Rodil was den 20sten te Santa Cruz de Mudela, met Alaix te Baylen in verbinding staande. Zij waren onzeker omtrent de ontwerpen van Gomez die zich te Fuencaicente bevond. Narvaez door het gouvernement terug ontboden, is den 22sten te Madrid aangekomen.

» De generaal Peon, die Sanz maar flaauwelijk vervolgde, is door zijne troepen afgezet geworden. Het gouvernement heeft hem door Alvarez doen vervangen, welke den 17den, te Leon, zijne divisie met de Portugesche troepen vereenigd heeft. Sanz is daarop naar Asturien teruggekeerd.

» De karlisten drie-en-twintig bataillons bijeen hebbende, hebben Bilbao den 26sten aangevallen; zij hebben eenige bommen geworpen en getracht de rivier af te dammen."

De laatst ontvangen Madridsche Courant behelst een aantal rapporten over de jongste, mislukte bewegingen om Gomez te bereiken. Waar deze chef zich nu laatstelijk bevindt is nog onzeker; evenzeer of bij zijne benden al of niet in twee afzonderlijke kolommen heeft verdeeld. In het Noorden van Spanje heeft de portugesche afdeeling zich met de troepen die Sans vervolgden vereenigd, waardoor deze schijnt genoodzaakt te zijn geworden naar het Asturisch gebergte terug te keeren. De generaal Peon zal voor een krijgsraad te regt worden gesteld.

Te Madrid hebben de nieuwe cortes zich op den 21sten geconstitueerd; tot president is verkozen de heer Becerra, afgevaardigde der provincie Caceres, en tot vice-president, de heer Gonzales, van Badajoz. In de zitting van den 21sten waren van de over de tweehonderd leden sterke kamer, slechts 81 tegenwoordig. De opening der zitting door de koningin-regentes is op den 24sten bepaald. De zaken waarmede de cortes zich het eerst zullen hebben bezig te houden, zijn: 1° de afschaffing van den raad van regentschap; 2° de uitsluiting van het regt op den troon van don Carlos en zijner erfgenamen; 3° de benoeming van Maria Christina als eenige regentes des rijks, namens hare dochter. Men meent dat het ministerie over deze punten van de meerderheid zoude verzekerd zijn. Het bestuur te Madrid zocht eene onderhandeling met de bank van St. Ferdinand tot stand te brengen. Dezelve zoude 17 millioen, de stad Madrid als aandeel in de gedwongen leening opgelegd, voorschieten, waarvoor men acceptatien zoude uitgeven. Voorts wordt in de bijzondere briefwisseling uit Madrid van den 22sten gezegd dat de tijdingen uit de provincien allerontrustbarendst zijn; te Malaga zouden zeer ernstige onlusten zijn uitgebarsten, de republiek er zijn geproclameerd, na den moord gepleegd aan twee leden der junta, die zonder vorm van proces waren gesusilleerd. De regeringloosheid en ontsteltenis hadden in zulk eene mate in de stad geheerscht, dat de voornaamste kooplieden hunne goederen aan boord der ter reede liggende schepen hadden doen bergen. Men hoopt dat dit eerst berigt dier onlusten overdreven zal zijn. De kapitein-generaal van Grenada moet met al de kavallerie, waarover hij beschikken kon, in allerijl naar Malaga zijn gesneld.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den November.

De Staats-Courant houdt heden het besluit van Z. M., van 20 October, de handhaving behelzende van het door ons vermeld opgeworpen conflict door den heer gouverneur dezer provincie in het geding voor de regtbank te 's Bosch aanhangig tusschen W. van der Wielen te Beers woonachtig, opposant en eischer ter eenre en het gemeentebestuur dier plaats, gedaagde en geopposeerde ter andere zijde. Hetzelve besluit is genomen op gronde:

Dat de daad, waarover het gemeente-bestuur van Beers, in den persoon van den burgemeester dier gemeente voor de regtbank wordt vervolgd, door dat bestuur is verrigt in deszelfs kwaliteit, op autorisatie der hoogere administrative magten, en ter uitvoering van het gezag, waarmede hetzelve bij de bestaande verordeningen op het stuk der waterleidingen wettelijk is bekleed;

Dat hetzelve in de uitoefening van dat gezag zich gedragen heeft, overeenkomstig de verordeningen op dit stuk in werking;

Dat al hetgeen betreft het stuk der waterleidingen, ingevolge die verordeningen is verbleven aan de bijzondere kollegien van bestuur over dezelve gesteld, en dat het daaromtrent te voeren toezigt en gezag, behoudens het bij de grondwet erkende oppertoezigt des Konings, bij het negende hoofdstuk dier grondwet in het bijzonder aan de Staten der provincien is opgedragen, zonder dat daaromtrent en inzonderheid omtrent de administrative maatregelen der met dat vak belaste besturen of beambten, aan den gewonen regter eenige bevoegdheid is toegekend.

— Te Noordwijk is den 28sten October, des morgens ten 8 ure, gestrand de Fransche schooner Eugène, kapitein J. M. le Floch, van Honfleur naar Newcastle. De equipagie, uit 7 man bestaande, is door de reddingboot der Noord- Zuid-Hollandsche reddingmaatschappij gered.

— Te Petten heeft men den 28sten October, omstreeks 11 ure des morgens, van het strand een brikschip op ruimzee, in het noordwesten van die plaats, eensklaps zien zinken. Hetzelve lag, naar gissing, anderhalf uur van strand, de onderzeilen bijhebbende. Sedert 8 ure was het in 't gezigt geweest, zonder dat het eene poging deed om te stranden. Men vooronderstelt, dat het door de equipagie verlaten was.

— Blijkens een algemeenen staat van de ontvangsten, van de registratie, zegel-, griffie-, hypotheek-, en successie-regten, benevens de vaste boeten, over het dienstjaar 1835, hebben dezelve bedragen ƒ 8,396,220,04, en derhalve ƒ 1,521,220,04 meer dan de raming.

Wegens het zegel is ingekomen: aan formaat-zegel ƒ 667,894,39, dat voor den handel ƒ 124,136,38, onderhandsche akten van verhuringen enz. ƒ 50,774,25, effecten van vreemde geldleeningen enz., ƒ 2635,90, binnenlandsche dagbladen ƒ 119 756,68 (waarvan ƒ 79,995,47 in Noord- en ƒ 17,113,94½ in Zuid-Holland), buitenlandsche dagbladen ƒ 10,513,88½, aanplakkings-biljetten en berigten enz. ƒ 18,321,98, patent-bladen ƒ 55,381,83, jagt- en visscherijakten ƒ 13,449, Catalogussen ƒ 1303,50½, advertentien ƒ 23,465,25, binnenlandsche paspoorten ƒ 8439, en buitenlandsche paspoorten ƒ 9250.

Wegens de registratie zijn ingekomen: notariele burgerlijke akten ƒ 1,881,362,13½, onderhandsche burgerlijke akten ƒ 203,572,01½, geregtelijke akten ƒ 208,766,02; akten van bewaarders, enz. ƒ 104,237,38, brieven van naturalisatie ƒ 300, brieven van verheffing tot den adelstand ƒ 700, vergunning tot het veranderen van geslachtnamen ƒ 1250, en 4 pCt. van de opbrengsten der roerende goederen, in de doode hand overgaande ƒ 1760,80½.

Wegens de griffie zijn ingekomen, regt van de rolle ƒ 4,099,58½, redactien, verklaringen van getuigen en expeditien, ƒ 28,874.

Wegens de hypotheken: inschrijving van hypotheken ƒ 14,662,39½, en overschrijving van akten van eigendom ƒ 175,646,70½.

Wegens de successien: regt van successien ƒ 2,677,125; regt van overgang bij versterf ƒ 8,693,39, 10 pCt. op de giften en schenkingen bij leven, in de doode hand overgaande, ƒ 1378,23½, 5 pCt. verhooging op buitenlandsche effecten ƒ 3 6,526,93.

De vaste boeten hebben opgebragt: wegens het zegel ƒ [illegible], de registratie ƒ 3523, de griffie ƒ 500, en de successien [illegible].

— Uit Berlijn schrijft men, dat de geweldadige poging van den graaf van Bentinck om zich in het regtmatig bezit te stellen van het gebied van Kniphausen aldaar veel indruk had gemaakt, als zijnde een bedenkelijk voorval in de geschiedenis der legitimiteit in de Duitsche staten, in welke de tegenwoordige orde van zaken in Brunswijk reeds een zwak punt oplevert. De gestorven graaf had zijnen buiten echt geboren zoon tot opvolger benoemd en zijn' wettigen afstammeling uitgesloten. De zaak had dus, in het klein veelgelijkheid met den tegenwoordigen successie-oorlog in Spanje. Men zag met belangstelling de handelwijze der Duitsche bondsvergadering in dit geval te gemoet.

— Nopens het groote Gotha-kanaal, hetwelk dwars door Zweden van de Noordzee naar de Bothnische golf loopt, vindt men in een Duitsch blad eenige belangrijke opgaven, waaruit men ziet dat de lengte van het kanaal 82 Duitsche mijlen bedraagt en dat op dien afstand 72 sluizen zijn aangelegd, van welke eene 56 voet verval van water heeft. Deze tot stand gebragte onderneming bewijst dat de kunst bij den aanleg van kanalen zich door geenen waterstand laat afschrikken, want een der meeren, die het kanaal van water voorzien, ligt 308 voet boven het vlak der zee. De kosten van aanleg hebben 8 millioen bedragen. De arbeid is in 1815 begonnen en in 1822 ten einde gebragt. Meerendeels is tot dezen arbeid krijgsvolk gebezigd.

— In de berigten uit Moskau van 6den October leest men het volgende:

« In de maand November des vorigen jaars reisden twee aanzienlijke kooplieden uit Tiflis (in Georgie) genaamd *Gabriel Schadinow* en *Gallus Wartanoff*, door onze stad naar Duitschland, om zoowel de missen te bezoeken, als de Duitsche manufacturen te leeren kennen. Zij begaven zich eerst naar Berlijn, waar zij zich met hunnen tolk, den heer *Gordon*, die door zijne handelsbetrekkingen tot zelfs in Perzie bekend is, vereenigden. Gezamenlijk gingen zij vervolgens naar Hamburg en van daar naar Frankfort aan den Oder, waar hunne komst veel opziens baarde, alzoo de missen in die stad nog nooit door kooplieden uit Georgie bezocht waren. Van Frankfort keerden zij naar Hamburg terug. Op raad van den heer *Gordon*, bevrachtten zij aldaar het Deensche schip *Juno*, kapt. *Iversen*, hetwelk de reis naar Trebisonde in den korten tijd van 11 April tot 16 Junij gelukkig aflegde. Dit was de eerste proeve van dien aard; en zij viel boven alle verwachting zeer tot genoegen der ondernemers uit, vermits zij de aanzienlijke kosten van een zeer langdurig transport over land bespaarden, en de in Hamburg ingekochte waren in Taurus grooten bijval vonden. Deze omstandigheden, gepaard aan de onverwachte winst, dien deze speculatie heeft opgeleverd, zal hen en hunne landgenooten tot meer dergelijke ondernemingen aanmoedigen. Wij kunnen stellig verzekeren, dat er nog voor het einde dezes jaars een aantal kooplieden uit Tiflis naar Duitscland zullen komen, om aldaar hunne inkoopen te doen.”

De houding van het Fransch ministerie opzigtelijk het verleenen van gratie aan staatkundige misdadigers, heeft ons in den aanvang niet bevallen; het *mesquine* gebruik dat men den koning van het regt van gratie maken deed; moest met volle regt als een halve maatregel gelaakt worden, omdat halve maatregelen altijd het doel missen, en het bewind in eene valsche stelling brengen. De verbloemde vrijlating van twee der gevangenen op het kasteel van Ham, schijnt echter meerdere vrijgevigheid te verraden; het is een stap van gewigtige gevolgen, waarvan de berekening mogelijk was, omdat door de openbare meening de juistheid van dezelve zoude bepaald worden; mogt het gelukken om de gegevene vrijlating aan die staatslieden niet afgekeurd te zien, dan zoude dit voor het bewind een steun zijn, die haar tegenover de vertegenwoordigers van Frankrijk kracht en moed zoude geven. Naar luid der Fransche dagbladen zoude zekere schroomvalligheid, om een verzoekschrift aan koning LODEWIJK PHILIPPUS te rigten, nog de handen terughouden der andere gevangene staats-ministers; en uit hetgeen wij vroeger hierover zeiden, zou zich dit gemakkelijk laten verklaren, 't is evenwel niet onwaarschijnlijk of deze schroomvalligheid zal wel, wij hopen zulks, worden uit den weg geruimd; en de willekeurig opgelegde gevangenisstraf worden opgeheven, op eene voor beide partijen eervolle wijze. Frankrijk zal aan den koning en zijne ministers dank weten voor die staatkunde, die het blijde uitzigt opent op eene verzoening tusschen de tot hier tegen elkander overstaande partijen.

De verklaring van den koning van Zweden en Noorwegen, uitgelokt door de veroordeeling van den staats-minister LÖWENSKIOLD, en inhoudende een protest tegen de handelingen en bevoegdheid van het rijks-geregtshof van Noorwegen, om kennis te nemen van eenen maatregel, welke door de meeste der leden als deelmakende van den Storthingh reeds beoordeeld was, heeft in hare besluiten iets edels en voorzigtigs dat navolging verdient. Het herinnert ons aan de koninklijke boodschap van 11 December; die, hoe welingerigt en op waardige wijze gesteld, niet dan voorbijgaanden indruk maakte, omdat men toen weinig tijds na die gedane verklaring den moed liet zakken, en een stelsel van toegevendheid aannam, dat tegenover muiters niet voegde. Wanneer onze regering goed onderscheid weet te maken tusschen tweespaltzoekers en ware welwillende vrienden des lands en der regering tevens, dan zal het gemeen overleg die wenschelijke vruchten dragen, dat de vertegenwoordiging niets wil dan hetgeen men ook van de regering moet verwachten; opvolging van wettige wenken, geen laffe toegevendheid, maar ook geene trotsche halstarrigheid, die onvruchtbaar voor het land is en verwijdering veroorzaakt; terwijl uit het wederkeerig aankweeken van nuttige kundigheden en waren ijver voor het algemeen belang, het welzijn van den staat het waarachtig doel wordt waarnaar en regering en vertegenwoordiging gemeenschappelijk streven!

AANSPRAAK VAN DE KONINGIN-REGENTES VAN SPANJE,

GEDAAN BIJ DE OPENING DER TEGENWOORDIGE CORTES-ZITTING, OP DEN 24 OCTOBER.

MIJNE HEEREN DE AFGEVAARDIGDEN!

» Rond den troon mijner doorluchtige dochter de waardige vertegenwoordigers ziende, welke de natie tot deszelfs verdediging en bevestiging afzendt, en vooral tot bevestiging van den staat op hechte grondslagen van vrijheid, orde en regt, kan ik mij en ook hen slechts gelukwenschen, dat eene zoo noodzakelijke en zoo gewenschte vereeniging eindelijk plaats hebbe.

Gij wordt, mijne heeren, tot de grootste en plegtigste werkzaamheden, voor welke een nationaal Congres kan bijeenverzameld worden, geroepen; gij komt om de constitutie te herzien, welke de spaansche natie zichzelve gegeven heeft toen zij sedert drie eeuwen en geen bezat; toen zij voor hare onafhankelijkheid eene worsteling met de grootste magt der wereld aanging. Zoo veel verdienste werd met gelijken roem beantwoord, en de vrijheidsboom werd in vele landen met afgunst beschouwd, in andere met gejuich begroet, overal met welwillendheid ontvangen.

Een niet minder groote roem wacht u die het toen begonnen werk voltooijen gaat; omdat, zoo die aanvals-oorlog zoo geweldig was door de militaire magt en de voorbeeldelooze bekwaamheid van hem die u ze aandeed, ook de burger-oorlog die ons zoo wreedaardig teistert, niet minder schrikkelijk is in zijne uitwerking en veel smartelijker in zijn' oorsprong. Het bevredigen van geprikkelde hartstogten, het overeenbrengen van uiteenloopende meeningen, van strijdige belangen, het overwinnen van binnenlandsche vijanden, het doen mislukken van buitenlandsche kuipetijen....! Hoeveel grondstoffen van moeijelijkheden en van angst! hoeveel hinderpalen aan het grootsche doel dat u hier bijeen brengt, alleen overkoomlijk voor spaansche gemoederen. Maar men moet alles verwachten, Mijne Heeren de Afgevaardigden, van uwe standvastigheid en wijsheid, en ongetwijfeld zullen uwe edelmoedige pogingen over deze tweede proef zegevieren en bij de nakomelingschap verwerven dienzelfden roem en dezelfde vermaardheid, welke de eerste verworven heeft en steeds verwerven zal. — Ik ben niet geheel overtuigd geweest, dat het de nationale wil was, de constitutie van de monarchij te Cadix geproclameerd, te herstellen, toen ik mij beijverde haar te bezweren, en beval dat zij door het geheele koningrijk als grondwet bezworen en nageleefd zoude worden. En daar het nu ook de nationale wil is, dat deze wet herzien en verbeterd worde, om te beter aan het doel van hare instelling te beantwoorden, heb ik onverwijld de cortes bijeengeroepen, om over eene zoo heilzame hervorming te beraadslagen. Te gelijker tijd riep ik in mijne nabijheid en stelde ik mijn gouvernement uit onderdanen samen, die mijn geheel vertrouwen bezitten, en die, genoegzaam bekend zijnde, de natie, naar ik geloof, ook vertrouwen kunnen inboezemen. Ik hoop dat zij door den gang van bestuur dien zij gevolgd hebben dit vertrouwen zich niet zullen onwaardig maken, en zoo zij in sommige daden zich genoodzaakt gezien hebben buiten den kring hunner regten te gaan, twijfel ik niet, aangezien en onvermijdelijke noodzakelijkheid om den staat te redden, dat zij in de billijkheid en welwillendheid der cortes hunne regtvaardiging zullen vinden.

De vreemde mogendheden die in beide werelddeelen de onvervreemdbare regten mijner doorluchtige dochter erkennen, blijven hunne vroegere betrekkingen van vriendschap en goede verstandhouding met mij onderhouden. Onder dezelve toonen de doorluchtige bondgenooten der koningin, onderteekenaars van het viervoudig verbond, zich steeds gezind om haar te ondersteunen; en verleenen zij ons, naar deszelfs bepalingen, dezelfde medewerking en ondersteuning als te voren. Bij de hulp die wij aan de edelmoedigheid van zijne Britsche Majesteit te danken hebben, heeft dezelve sedert nog die gevoegd, van de operatien van ons Noorderleger te ondersteunen met hare zeemagt, welke een zoo groot aandeel had aan den roem op den 5 Mei ll. voor St. Sebastiaan behaald; zij zendt ons nu nog 100,000 andere geweren toe, welke van zooveel belang in onzen tegenwoordigen toestand zijn. Wij hebben eveneens aan Z. M. den Koning der Franschen de versterking te danken, welke zich met een verdienstelijk generaal vereenigd heeft met het vreemde legioen van Algiers; sedert heeft het kabinet van Z. M. gemeend niet verder te moeten gaan met de beschikkingen om de medewerking, voor wat Frankrijk betreft, te voltooijen. — Iederen dag geeft hare getrouwe Majesteit mij bewijzen van haren goeden wil, en in het tegenwoordig oogenblik zijn met zijn gouvernement onderhandelingen aangeknoopt, van welke ik mij den gelukkigsten uitslag beloof, voor het verder en meest nuttige gebruik der Portugeesche hulptroepen. De overige Europesche mogendheden, met welke wij niet in evengelijke betrekkingen staan, geven desniettemin blijken van vredelievende gevoelens jegens Spanje, alhoewel eenige aan hunne zaakgelastigden bevel gegeven hebben van zich te verwijderen, ten gevolge waarvan ik een dergelijk bevel aan de onze bij dezelfde hoven geaccrediteerd, heb gezonden. Het kabinet der Beide Siciliën alleen heeft mij reden tot billijke klagten gegeven, die, ter oorzake van derzelver gewigt en van hetgeen ik aan de waardigheid der natie en aan den troon H. M. verschuldigd ben, mij, wel in weerwil van mij-zelve, verpligt hebben, mijnen zaakgelastigde te Napels terug te roepen en den agent van dat kabinet te bevelen Spanje te verlaten. Mijn minister staatssecretaris zal aan de cortes meer uitvoerige bijzonderheden over deze onaangename zaak mededeelen; de maatregelen intusschen door mij genomen, doen in geenen deele vijandelijke gevoelens vooronderstellen, en zullen niet beletten dat de handel en de gemeenschap als te voren op den voet tusschen beide landen zullen voortgezet worden. Mijn gouvernement zal u ter geschikter tijd verslag doen van den voortgang en den staat der onderhandelingen met eenige der nieuwe Spaansch-Amerikaansche staten aangevangen; steeds geneigd om tot een einde te brengen hetgeen de belangen van het moederland en van die staten vorderen, zal het niet lang duren, dat aan de cortes de noodige autorisatie worde gevraagd voor het sluiten dier overeenkomsten, welke geene on-

overkomelijke moeijelijkheden schijnen op te leveren. Het is moeijelijk, om niet te zeggen onmogelijk, in tijden van gisting en onrust als tegenwoordig, zich naar behooren bezig te houden met de takken van openbaren voorspoed en vordering in beschaving. Mijn gouvernement intusschen, laat niet na, voor zooveel de staat van zaken gedoogt, te waken voor derzelver behoud en harer zooveel mogelijke bevordering, steeds tot regel nemende, om praktijkmatig onder de bevolking de voordeelen van het constitutioneel stelsel te doen kennen, opdat de productieve klassen zich met al de nieuwe belangen die zij daarstelt, met haren geest zich gemeenzaam maken.

Onder al de zorgen voor 's rijks belangen verdient vooral onze aandacht zich te vestigen op de nationale militie, de beschermster der regten van den burger, het bolwerk der vrijheid en van de orde. Deze heeft eene aanmerkelijke uitbreiding ondergaan, zoowel ten opzigte van het getal als van de verbeteringen in hare zamenstelling, die haar bekwaam maken om het doel te bereiken waartoe zij ingesteld is. Heeft zij bij gebrek van wapenen zich, tot nu toe, niet zoo ontzagverwekkend kunnen voordoen, als het betaamde, thans nu het Britsche Gouvernement ons het aantal geweren zendt, daar ik van gewaagde, zullen de bataillons der nationale garde, door het gezigt van hunne volkomen wapening ontvlamd, zoowals zij het reeds door hunnen heldenmoed en hunne vaderlandsliefde zijn, eene onwinbare borstwering door onze instellingen en van onze onafhankelijkheid worden. Niettegenstaande de zorgen en de bekommeringen waardoor de troon van mijne doorluchtige dochter is omgeven, heb ik de belangen onzer overzeesche bezittingen niet uit het oog verloren; de toestand dier gewesten veroorlooft nog wel niet dat men geheel gevolg geve aan het artikel der constitutie, dat onder de optelling der ministerien, voor het bestuur van elk derzelve, één afzonderlijk voorschrijft, maar daar ik het voor den bloei dier vruchtbare landen noodzakelijk acht, dat het bestuur daarover in dezelfde hand berust en op dezelfde plaats gevestigd zij, heb ik geoordeeld dat het voordeelig zoude zijn den secretaris van het ministerie van marine en dien van koophandel, ter oorzake der naauwe verwantschap die tusschen hen bestaat, te belasten met de belangen van de koopvaardij en oorlogsmarine. Het wetboek van koophandel dat eenige hervormingen behoeft, zal weldra herzien en in verband gebragt worden met de beginselen onzer instellingen en aan de cortes ter onderzoek en goedkeuring worden voorgelegd.

Dezelfde moeijelijkheden waarin ik de natie ten aanzien van alle onderwerpen van algemeen belang, door dezen pijnlijken toestand, gebragt zie, ondervindt men ook om het beheer der justitie zoo vrij te doen zijn, als behoorde; intusschen doet mijn gouvernement alle pogingen om die te boven te komen, en op de goedkeuring der cortes rekenende, tracht het de middelen voor te bereiden om dezen belangrijken tak, naar de vereenigde grondbeginselen van inamovibiliteit en strenge verantwoordelijkheid der regters, te verordenen. Het burgerlijk Wetboek is reeds voltooid, dat van strafregt en criminele procedure zullen ter gelegener tijd aan de cortes worden voorgelegd.

De toestand der finantien zal u, na zoo veel tegenspoeden, en opdat de inkomsten met de uitgaven in overeenstemming gebragt worden, door den secretaris van het ministerie, waartoe dit ook behoort, worden blootgelegd. Dezelfde minister zal u ook binnen korten tijd het budget der openbare uitgaven voordragen, benevens het ontwerp der belastingen, die dezelve moeten dekken; hij houdt zich ijverig met dit onderwerp bezig; hij zal al die inlichtingen geven welke geschikt zijn om de bezorgdheid, die u bij zulk een gewigtig punt past, te vrede te stellen. Men zal op dezelfde wijze de decreten die tot instandhouding van het nationaal crediet zijn uitgevaardigd, aan het onderzoek en de goedkeuring der cortes onderwerpen, daarbij aanwijzende wat men geschikt acht om dezelve te verbeteren of uit te breiden. Alle de interessen van de spaansche schuld zijn tot dit oogenblik betaald, behoudens eene enkele uitzondering die mij voorzeker ten hoogste grieft, ten aanzien van het half jaar renten der buitenlandsche schuld, dat met 1° November aanstaande moet verschijnen. Ik vertrouw dat mijn gouvernement de bezwaren, die hetzelve tot dit uiterste hebben gedreven, zal overwinnen, en dat het tijdverloop tusschen den verschijndag en de betaling kort zal zijn; overigens zal dit verwijl aan de belanghebbenden vergoed worden door eenen interest, geëvenredigd aan den tijd gedurende welken de betaling is achtergebleven.

De behoeften der schatkist, vermeerderd door die van den oorlog en door de afwezigheid der cortes, heeft mijn gouvernement genoodzaakt op eigen gezag het besluit te nemen, om aan de natie een voorschot van 200 millioen realen af te vergen, die uit den opbrengst van de gewone middelen, met eene intrest van 5 ten honderd, zullen worden terug betaald. De cortes zullen de onvermijdelijkheid van dien maatregel, den eenigen die ons in zulke hagchelijke oogenblikken redden kan, erkennen.

Onderscheidene hervormingen en bezuinigingen in het bestuur zijn mede tot stand gebragt, en men zal die met ijver en volharding voortzetten; omdat er zonder orde en zuinigheid in de uitgaven, geene vaste grondslagen van voorspoed, noch eenig duurzaam stelsel van finantie denkbaar is. — Men zal ook met de algemeene en eindelijke organisatie van dat gedeelte van het bestuur, hetwelk tot nu toe verzuimd werd, om verschillende oorzaken, waarvan er eenige slechts door de cortes kunnen worden uit den weg geruimd, voortgaan. Het doel dier werkzaamheden is alleen het voordeel, dat men verkrijgen zal door alle de hulpbronnen van het rijk te baat te nemen, van daardoor de geledene verliezen te vergoeden, het krediet te herstellen, en de inkomsten met de uitgaven bovenal met de belangen der natie, overeen te brengen.

De dringende, onvermijdelijke noodzakelijkheid van de militaire operatien, die aan den burgeroorlog een einde moeten maken, met vernieuwden ijver voort te zetten, heeft de besluiten noodzakelijk gemaakt waarbij eene ligting van 50,000 man is bevolen en de nationale militie, overeenkomstig de dekreten die daartoe betrekking hebben, is mobiel verklaard. Deze vereenigde maatregelen zullen het leger waarschijnlijk versterken en bij gevolg het oogenblik verhaasten, dat vrede en orde, de onmisbare grondslagen voorzeker van alle openbare en bijzondere welvaart, in den staat worden hersteld.

Intusschen heeft het leger bij voortduring de doorslaandste bewijzen gegeven van deszelfs belangloosheid en van deszelfs vasten wil om de zaak der vrijheid en van den troon mijner doorluchtige dochter te verdedigen. Door geestdrift bezield heeft het zich met de verklaring der provincien, ten voordeele der constitutie, vereenigd, doch het heeft het hoofddoel van zijn bestaan, de vervolging en uitdelging der opstandelingen, geen oogenblik uit het oog verloren. De overwinning is van deze gezindheid het gevolg geweest; de vijandelijke benden die ongelukkig genoeg in het binnenste van het rijk zijn doorgedrongen, vlugten zonder zich op eenig punt te kunnen vestigen. Gewis zijn de groote onheilen te betreuren door den doortogt der opstandelingen, die als eene verpestende wond, allerlei rampen achterlaten; maar tevens wijd en zijd de algemeen verontwaardiging en afschuw opwekken, en reeds nu tot hunne straf ondervonden, dat zij op geene enkele plaats hunnen standaard met vertrouwen kunnen planten. Dusdanig nu, Mijne Heeren! is in korte woorden, de toestand der openbare aangelegenheden, waaromtrent mijne staats-secretarissen U vollediger inlichtingen zullen geven, in de onderscheidene memoriën die zij U, elk in den tak van bestuur welken bij onder zich heeft, zullen aanbieden. Uwe besluiten zullen ongetwijfeld overeenkomstig zijn met den drang en het gewigt der omstandigheden, en gij zult in de middelen die gij aan mijn gouvernement zult voorstellen en in de krachtdadige maatregelen die gij nemen zult, het noodige vertrouwen hebben om perk te stellen aan dien zoo betreuringswaardigen burger-oorlog, welks einde de vurigste wensch, de eerste behoefte is van het spaansche volk, dat al zijn hoop op u gevestigd heeft.

Gij zult tevens overgaan tot de herziening der constitutie; en gij zult met eene even bekwame als vaste hand, de grondslagen leggen van de nieuwe maatschappelijke organisatie. Tot het volbrengen van die edele en grootsche taak zijt gij hoofdzakelijk bijeengeroepen. Als koningin, stel ik ten opzigte van een zoo verheven onderwerp niets voor, ik geef ten dien opzigte volstrekt geen raad; als moeder vraag ik niets. Het is niet mogelijk zich te verbeelden, dat spaansche edelmoedigheid dulde, dat de voorregten van den constitutionelen troon in het minst worden te kort gedaan, gedurende de minderjarigheid van eene koningin, die als eene onschuldige wees geroepen is om dien te beklimmen. Zij zal zien dat gij door die vier-en-twintig jaren van strijd, van ongeluk en van wisselvalligheden onderwezen, van de lessen van uwe eigen ondervinding en dan die der afwisselende voorbeelden zult weten gebruik te maken. Tot de hoogte van uwe eervolle zending verheven, zult gij u boven allen portijgeest, boven alle stelsels van uitsluiting weten te verheffen. De natie en de beschaafde wereld, verwachten uit uwe handen eene grondwet, die de wetgevende magt in staat stelt om zonder verhaasting en onpartijdig te overwegen en te beslissen, eene grondwet die het gouvernement ondersteunt en de magt geeft die het noodig heeft, zonder immer onderdrukking te doen plaats hebben; in één woord eene grondwet door het beheer der justitie op eene volstrekte onafhankelijkheid gegrond, de onschuld niet doe vreezen, noch de misdaad ongestraft blijve. Zoodanig waren ongetwijfeld de inzigten uwer wijsheid en voorzigtigheid, en zoodoende zal de Spaansche Constitutie door U gewijzigd en herzien, buitenslands meer eerbied en goedkeuring en zoo mogelijk binnenlands meer aankleeving en een duurzamer bestaan vinden."

Volgens de bijzondere berigten uit Madrid van den 24sten was de koningin bij het uitspreken der rede zeer aangedaan geweest, zag er bleek uit en beefde de vorstin bij het aanvangen van het discours, 't welk door haar met eene naauwelijks hoorbare stem uitgesproken werd. Na het uitspreken gingen er eenige vivats van de tribunes op; de leden van het korps diplomatiek die te Madrid zijn, waren bij de zitting tegenwoordig.

Ter Parijsche beurs van *Maandag den 31sten October*, waren genoteerd: 5 pCt. 106,05; 3 pCt. 79; Nap. renten, 98,40, Spanje Ardoin 18, 18⅝; Passieve 5⅛; Deferer. 8⅞; Rom. L. 102⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 30sten October.

— Behalve het vonnis in de zaak van den Frankforter opstand van 1833, is thans ook uitspraak van het Hannoversche geregtshof te Celle, in de zaak van de in 1831 te Göttingen plaats gehad hebbende onlusten, bekend. Daarbij zijn de kanselarij-procureurs *Eggeling* en *Laubinger*, alsmede de advocaat *Seidensticker*, tot eene levenslange gevangenis veroordeeld; Dr. *Plathe*, Dr. jur. *Bruns* en

de boekdrukker *Baier* tot eene twaalf jarige, en de logementhouders *Urici* en *Braunholz*, benevens Dr. *Bünzel* tot eene acht- en zesjarige gevangenis.

— Uit Silezië, wordt van den 20 october, het volgende geschreven: „Als men den tegenwoordigen gang van de *cholera* eenigzins nagaat, vindt men eene groote overeenkomst tusschen haar en de togten der onweders. Gelijk deze dikwijls met de snelheid van den storm over een land heen trekken, en er spoedig daarop zijdwaarts ontladingen plaats hebben, en even als daarbij menigerlei wonderbare sprongen te bemerken zijn, zoo doet het ook de *cholera*. Nadat zij van Opper-Italie door Zuid-Duitschland in korten tijd naar Hongarijen en Zevenbergen overgeslagen was, verspreidde zij zich zijdwaarts, over Boheme, Moravië en thans ook naar Silezië. Sedert veertien dagen raapt zij in Pruissisch Opper-Silezië eene menigte slagtoffers weg, en het is alsof zij ook naar Neder-Silezië wil komen. Men schijnt zich echter reeds zoodanig aan haar gewend te hebben, dat men weinig gedruisch meer maakt, en haar in de rij der overige gevaarlijke ziekten plaatst. Doch dat bij haren gang een sterk miasma aanwezig is, bewijst het ziek worden van verscheidene huisdieren. Honden en katten worden ongesteld, en men ziet aan dezelve bijna gelijke kenteekenen als aan de menschen. Zelfs het pluimgedierte is op menige plaats op deze wijs ziek geworden. Terwijl deze plaag met al hare verschrikking woedt, hebbebben wij het voortreffelijkste weder. Zonderling echter vertoonen zich steeds weder die lichtverschijnselen in den dampkring, die zoo zeer naar het Zodiakaal licht gelijken.”

— De regerende groothertogtog van Saxen-Weimar is eergisteren alhier aangekomen.

— Uit Koblentz schrijft men van den 29sten, dat de kommanderende generaal van het 8ste legerkorps, *von Borstell*, naar de bondsvesting Luxemburg is afgereisd.

— Van de poolsche grenzen wordt geschreven, dat de verlengde aanwezendheid van oostenrijksche troepen op het grondgebied van Krakau voornamelijk moest toegeschreven worden aan de inwendige verdeeldheden in dezen kleinen staat, bijzonder onder de hoogere klassen bestaande en welke denken deden aan de hevige twisten die vroeger het voormalig koningrijk Polen verscheurden. De meeste aanzienlijken waren ijverzuchtig of elkanders gezag en ieder wilde gaarne aan het hoofd zijn of zijn gevoelen doordrijven. De beschermende mogendheden zonden dan bedacht zijn om zulke maatregelen in Krakau te zien tot stand gebragt, dat dit kwaad voor het vervolg zoo veel mogelijk door goede inrigtingen wierd weggenomen.

— Uit Bern schrijft men dat de commissie van den landdag in de zaak van *Conseil*, haren arbeid met groote geheimhouding voortzet. Men wilde intusschen weten, dat er twee redactien voor het ontwerp van antwoord zouden worden opgemaakt, de eene van den heer *Monnard*, de andere van den heer *Maillardoz*; de commissie zou uit deze twee te kiezen hebben. Te Bern begon men intusschen ook meer en meer in de overtuiging te verkeeren, dat deze in den beginne zoo dreigende verwikkeling, op niets zoude uitloopen.

— Men heeft berigten uit Konstantinopel tot den 8sten october, die echter niets bijzonder behelzen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. Het prachtige en kostbare museum van schilderijen en zeldzame oudheden van vorst COLLALTO, te *Weenen*, is te koop gesteld. — Van den natuurkundige W. SCHIMPER, die voor rekening eener Wurtenbergsche vereeniging van beoefenaars der natuurlijke historie *Arabie*, *Egypte* en *Abyssinie* doorreist, is eene verzameling van Botanische voorwerpen te *Triest* aangekomen. Eene dergelijke verzameling, in de ommestreken van den *Sinai* bijeengebragt, is reeds door de deelhebbers der vereeniging ontvangen, en daaronder is een aanzienlijk aantal nog onbekende planten gevonden.

DENEMARKEN. — Te *Kopenhagen* is den 13den der vorige maand het herstelde universiteits-gebouw, 't welk door het bombardement van 1807 vernield was, plegtig ingewijd. Bij die gelegenheid is eene cantate uitgevoerd, waarvan de woorden door den bekenden Deenschen dichter OEHLENSCHLÄGER vervaardigd waren, en is door den rector magnificus WERLAUFF eene redevoering in het Deensch gehouden.

ENGELAND. — De orientalist W. MARSDEN, schrijver van onderscheidene belangrijke geschriften over de geschiedenis en de talen van het Oosten, en onder anderen eener Geschiedenis van *Sumatra*, is te *Londen* overleden, 82 jaren oud. — Sedert de maand Junij verschijnt te *Londen* van den penningkundige J. AKERMAN een Numismatisch tijdschrift (*Numismatic Journal*), in welks eerste nommer eene beschrijving van 12 nog niet beschrevene munten van *Nicaea* en andere, voor de penningkunde belangrijke, stukken gevonden worden.

FRANKRIJK. — Hoe werkzaam in *Frankrijk* de drukpers is, kan onder anderen daaruit blijken, dat bij den Redacteur van het *Journal de la librairie de la France* van den 1sten Januarij dezes jaars tot op den 22sten October is opgeschreven het verbazend aantal van meer dan *vijftien duizend* artikels. Hierbij moet echter in 't oog gehouden worden, dat op verre na niet elk artikel een boekdeel aanduidt, maar ook de afleveringen van elk werk, zooals die worden uitgegeven. Intusschen maakt het opgegeven getal meer dan 60 boeken of brokken van boeken voor elken dag. — Te *Parijs* is den 7den der vorige maand overleden de baron P. G. DE ROUJOUX, schrijver van onderscheidene werken, waarvan de voornaamste zijn: *Essai d'une histoire des révolutions arrivées dans les sciences et les beaux-arts* (1810, 3 vol.) en *Histoire des rois et des ducs de Bretagne* (1828, 4 vol.) — De geleerde RAYNOUARD, vaste secretaris van de Fransche Akademie, in de letterkundige wereld met roem bekend, is ll. Vrijdag (28 Oct.) te *Passy* overleden. — In de volgende week zal voor eene der correctionele regtbanken te *Parijs* een zonderling proces voorkomen, waartoe de beoefening der Phrenologie aanleiding heeft gegeven. Den 22sten Augustus ll. namelijk, hield het Phrenologisch genootschap van *Parijs* deszelfs jaarlijksche vergadering, onder het voorzitterschap van den Heer FOSSATI, die bij die gelegenheid van zijne beschouwing van den schedel van den componist BELLINI een verslag heeft gelezen, waarin hij uit de sterke ontwikkeling van het orgaan der welwillendheid en de zeer geringe ontwikkeling van dat van moed bij dien toonkunstenaar, het roerende in de opera-muzijk van BELLINI meende te moeten verklaren. Doch, wat aanleiding tot het bedoelde proces heeft gegeven, is het volgende: De Heer GAUBERT, een ijverig Phrenoloog, had bij de gemelde gelegenheid het volgende voorgedragen: „Hier is," zeide hij, „een doodshoofd, 't welk in 't vorige jaar aan Dr. LEBOY vertoond werd. Vijf personen noodigden hem uit, voor hunne oogen een phrenologisch onderzoek met hetzelve in 't werk te stellen; zij wilden zich overtuigen, of de Heer LEBOY uit den vorm van den schedel juiste gevolgtrekkingen kon maken; de vrouw, van welke de schedel was, hadden zij zeer bijzonder gekend, en zij verklaarden vooruit, dat de vrouw zich door eene bijzondere karaktertrek had onderscheiden. De Heer LEBOY, den schedel onderzocht hebbende, verklaarde dat de vrouw zeer gezet op het geld en listig moest geweest zijn. De vijf nieuwsgierigen stonden verbaasd: het was de waarheid." Er werden voorts nog getuigenissen van bijzonderheden omtrent de overgroote vrekheid dezer vrouw, CHERON genaamd, medegedeeld, en dit een en ander in een berigt van de zitting van het Phrenologisch Genootschap in de *Messager* van 28 Augustus opgenomen. Thans is door de nagelatene betrekkingen van de vrouw CHERON, de Redacteur van de *Messager* in regten betrokken ter zake van laster en gedagvaard tot vergoeding der moreele schade aan de familie CHERON toegebragt, ten bedrage van 20,000 franken. De *Messager* heeft daaruit afgeleid, dat het orgaan der geldzucht wel erfelijk in de familie CHERON schijnt te zijn, en het publiek ziet met verlangen den uitslag van het proces en daarmede de beslissing van een kranioskopisch-juridisch vraagpunt te gemoet.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (1 *November*) waren genoteerd: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{15}{16}$, $\frac{3}{4}$; Kansbill. 22, $21\frac{7}{8}$; Amort.-Sijnd. $4\frac{1}{2}$ pCt. 95, $\frac{1}{16}$, 95; Handelm. $174\frac{1}{4}$, $172\frac{3}{4}$, $173\frac{5}{8}$; Ardoins 85 £, $18\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$; dito coup. 24, $24\frac{3}{8}$, 24; dito onbep. st. 18; Uitgest. $8\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$; Columb. 17; Peruan. $14\frac{1}{8}$.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.